

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 259/2024 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om vapenexport till Israel

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 259/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Kimmo Kiljunen /sd m.fl.:

Hur övervakar Finlands regering att den vapenexport som utövas av Patria och Nammo, varav Patria äger 50 procent, följer internationell rätt, EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport, vapenhandelsfördraget ATT och FN:s råd för mänskliga rättigheters resolution A/HRC/55/L.30 och

hur övervakar Finlands regering att den vapenexport som utövas av Patria och Nammo, varav Patria äger 50 procent, iakttar skyldigheten enligt internationell rätt att bekämpa folkmord?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Finland följer internationella avtal och förbindelser samt nationell lagstiftning i exporten av försvarsmateriel. Lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) och statsrådets förordning om allmänna förutsättningar för tillståndsprövning för export av försvarsmateriel (70/2020) är centrala.

Utgångspunkten är att tillstånd beviljas om det är förenligt med Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska linje och inte äventyrar Finlands säkerhet. Tillståndsärendena bereds av en tväradministrativ arbetsgrupp för behandling av ärenden som gäller export som tillsatts av försvarsministeriet och där utrikesministeriet ansvarar för den utrikes- och säkerhetspolitiska bedömningen.

Tillståndsprövningen grundar sig på en noggrann helhetsbedömning av enskilda fall. I tillståndsprövningen beaktas den gemensamma ståndpunkt 2008/944/GUSP om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export som EU godkände 2008 samt vapenhandelsavtalet (Arms Trade Treaty, ATT) som trädde i kraft den 24 december 2014. Eventuella vapenexportförbud och andra sanktioner utfärdade av FN:s säkerhetsråd eller Europeiska unionen utgör ett ovillkorligt hinder för export.

I enlighet med Europeiska unionens gemensamma ståndpunkt bedömer man när tillstånd beviljas

både den interna situationen, den nationella säkerheten samt regional fred, säkerhet och stabilitet i det land som utgör slutlig destination. När tillstånd beviljas bedöms landets åtagande att följa internationella förpliktelser och folkrätten och människorättsläget i landet beaktas. Det görs även en bedömning av den eventuella risken för oönskad vidare-export.

Den utrikes- och säkerhetspolitiska bedömningen görs i utrikesministeriets arbetsgrupp för exportkontroll, och i granskningen utnyttjas även Finlands representationsnätverk. I statsrådets helhetsbedömning beaktas ekonomiska faktorer och faktorer som har att göra med försörjningssäkerhet, men de får inte påverka tillämpandet av grunderna i EU:s gemensamma ståndpunkt. EU-länderna konsulterar varandra aktivt och ska beakta varandras beslut.

När beviljandet av tillstånd övervägs är det nödvändigt att veta i vilket land och på uppdrag av vem den försvarsmateriel som ska exporteras, överföras, transiteras eller förmedlas är avsedd att slutligt användas. Om den vara som är föremål för tillståndsansökan är avsedd att användas endast som komponent i en annan produkt, betraktas som slutanvändare den vid vars tillverkning den egna produkten används. Då sker återexporten av komponenten som en del av ett annat system under ett tredjelands exportkontroll.

För Patria-koncernens del svarar Statsrådets kansli för statens ägarstyrning. Finska staten har ingen ägarstyrningsroll i Nammo. Nammo Lapua Oy och Patria är Försvarsmaktens strategiska partner. Styrningen och uppföljningen av det strategiska partnerskapet genomförs i försvarsförvaltningens och företagens gemensamma partnerskapsgrupper. Partnerskapsförhållandet gäller inte frågor angående export av försvarsmateriel.

Patria-koncernen har inte beviljats exporttillstånd till Israel efter 2020. De nio exporttillstånd till Israel som beviljades Patria under 2015–2020 gällde till största delen beställning av eventuellt underleverantörsarbete från ett israeliskt företag eller återlämning av produkter och utgjorde således inte kommersiell permanent export till Israel. Nammo Lapua Oy har inte beviljats exporttillstånd till Israel.

Helsingfors 5.7.2024

Försvarsminister Antti Häkkinen